

“BABEȘ-BOLYAI” UNIVERSITY
CLUJ-NAPOCA
FACULTY OF HISTORY AND PHILOSOPHY
DOCTORAL SCHOOL “HISTORY. CIVILIZATION. CULTURE”

The State and the Roma in Socialist Romania.
An Oral History Research

Doctoral Supervisor:

Prof. Univ. Dr. Doru Radosav

PhD Candidate:

Olariu Călin Andrei

Cluj-Napoca

2020

Contents

INTRODUCTION	4
Historiography.....	6
Oral History Methodology.....	17
Oral History as genre.....	20
An alternative modernity?.....	23
On the concept of power.....	25
Thesis outline.....	29
CHAPTER 1. Citizens in Training	33
1.1 Roma in Romania – a short historical overview.....	33
1.2 Policies towards the Roma community in the Soviet Union.....	37
1.3 The Soviet Model – Policies towards the Roma in Central and Eastern European socialist countries.....	40
1.4 Policies regarding the Roma during the 1950s and 1960s.....	43
1.5. Policies regarding Roma communities during the 1970s and 1980s.....	50
1.6. Conclusions.....	61
CHAPTER 2. Roma narratives on socialist assimilation policies	63
I. Sedentarisation of Roma communities.....	65
I.1. Sedentarisation measures in interwar Romania.....	65
I.2. Sedentarisation policy in Socialist Romania.....	68
I.3. Between central policies and local implementation.....	78
II. Becoming socialist workers.....	89
II.1. Roma industrial workers.....	94
II.2. Roma workers at collective farms.....	104
II.3. Craftsmen and “hecklers”. The Roma and the socialist shortage economy.....	107
III. Roma integration in the educational system.....	126
III.1. State discourse on Roma integration in the educational system.....	129
III.2. Everyday school life narratives.....	132
III.3. Traditional communities and school attendance.....	136
III.4. Formal professional training and Roma craftsmen.....	140
Conclusions.....	141

CHAPTER 3. State violence against the Roma	144
3.1. Decree 153/1970	149
3.2. On how to make sense of one’s past – the use of genre in life-story interviews.....	160
3.3. Gold requisitions	171
3.4. Conclusions	184
CHAPTER 4. Nostalgia and dissonance. Everyday life in a Transylvanian town	186
4.1. Positive and negative consequences of socialist urban systematization policies	190
4.2. Everyday narratives of living in the Roma neighborhood.....	192
4.3. Memories of the past – nostalgia and dissonance	200
4.4. Social trauma and nostalgia.....	203
4.5. Conclusions	206
CONCLUSIONS	207
ANNEXES	212
SELECT BIBLIOGRAPHY	255

Cuvinte cheie: romi, comunism, asimilare, memorie, stat, putere

Rezumat

În cadrul acestei teze de doctorat, prin intermediul unei cercetări de istorie orală, îmi propun să analizez un subiect puțin abordat în cadrul istoriografiei românești, relația dintre stat și comunitățile de Romi în perioada comunistă. La finalul celui de-al Doilea Război Mondial, comunitățile de Romi din România au intrat în atenția statului socialist în primul rând ca o problemă socială. Conform discursului oficial de pe parcursul anilor '50, situația deplorabilă din punct de vedere social, cultural și economic în care se găseau aceștia se datora exploatării lor în perioadele istorice anterioare. Soluția identificată de statul comunist pentru rezolvarea problemei romilor a fost asimilarea lor în societatea Românească. În acest scop au fost identificate trei măsuri principale care să asigure asimilarea romilor în noua societate socialistă: a) proletarizare/ integrarea în economia socialistă, b) integrarea în sistemul de educație, c) sedentarizarea comunităților nomade și semi-nomade. Aceste măsuri au fost rezultatul suprapunerii unui model preluat din Uniunea Sovietică cu circumstanțele naționale și a fost pus în practică prin intermediul unor instituții de disciplinare socială caracteristice unui stat modern precum: școala, armata, sistemul sanitar, precum și prin intermediul unor măsuri coercitive implementate de instituții precum Miliția și Securitatea. În cadrul analizei am utilizat o serie de considerente teoretice cu privire la conceptele de *putere*, *stat*, *modernitate*, intens dezbătute în ultimele decenii în cadrul istoriografiei despre Uniunea Sovietică. Urmând observațiile făcute de reprezentanții școlii revizioniste (și post-revizioniste) precum și de filosofi care au teoretizat conceptul de putere (Michel Foucault) am abordat relația dintre statul comunist și comunitățile de Romi din perspectiva unei analize a interacțiunilor de la nivel local. Astfel, statul comunist nu este văzut ca fiind unitar, cu un control absolut asupra societății și propriului aparat birocratic, ci, dimpotrivă, ca un actor care are un control imperfect asupra modului în care politicile centrale sunt implementate la nivel local.

În egală măsură, în cadrul lucrării am abordat problematica memoriei perioadei comuniste în comunitățile de Romi urmărind un model teoretic dezvoltat de către

reprezentanții școlii italiene de istorie orală, în mod special de Alessandro Portelli, precum și o serie de teoretizări ale conceptelor de *nostalgie*, *disonanță* și *traumă socială*. Mi-am concentrat atenția asupra felului în care politicile de integrare socială sunt percepute în prezent de către intervievați, respectiv asupra memoriei (deseori traumatice) a represiunii exercitate de către stat împotriva Romilor în diferite momente din perioada 1948-1989.

Așa cum am arătat în cadrul primului capitol al lucrării, în România comunistă romii au fost priviți de către autorități în primul rând ca o problemă socială. Principalul criteriu pentru clasificarea acestor comunități a fost cel al mobilității. Astfel, au fost identificate trei comunități principale: romii sedentari, romii semi-nomazi și romii nomazi. Din perspectiva statului, ultimele două categorii erau cele mai problematice întrucât mobilitatea a fost considerată ca fiind cauza principală care a generat caracteristici negative precum: sărăcia, analfabetismul, condițiile precare de locuire, precum și un control scăzut din partea statului asupra acestor comunități.

Pe parcursul anilor '50 și '60 autoritățile centrale nu au elaborat niciun program național menit a rezolva problema romilor, dar autoritățile locale au fost însărcinate cu implementarea celor trei politici principale menționate anterior. Un astfel de program a fost conceput abia la sfârșitul anilor '70, în contextul unei creșteri semnificative a populației de romi. Tot la sfârșitul anilor '70 a fost realizată și o evaluare a politicilor implementate până la acel moment. Principala concluzie a fost aceea că politicile de asimilare ale comunităților de romi eșuaseră în mare măsură. Astfel, la sfârșitul anilor '70, în România continuau să existe comunități de romi nomazi și semi-nomazi, un număr semnificativ de romi apți de muncă care refuzau să muncească în economia oficială, analfabetismul era extrem de ridicat, iar părinții refuzau în general să își trimită copiii la școală sau să urmeze cursuri de alfabetizare. În egală măsură, condițiile de trai ale unui număr important de romi erau deplorabile ajungând uneori să reprezinte un pericol la adresa sănătății publice. Conform analizei autorităților de la nivel central, principala problemă care a condus la această situație a fost implementarea defectuoasă a politicilor referitoare la romi de către autoritățile de la nivel local.

Cu toate acestea, așa cum am arătat în capitolul II al lucrării, o analiză a relațiilor de putere de la nivel local sugerează faptul că relația dintre autorități și comunitățile de romi a fost mult mai complexă. Interviuurile de istorie orală arată cum această interacțiune dintre autorități și romi s-a realizat de cele mai multe ori sub forma unor negocieri la nivel local. Un argument convingător care vine în sprijinul acestei interpretări este chiar procesul de sedentarizare a comunităților de romi, definit nu doar ca un proces menit a restricționa

mobilitatea spațială a romilor ci ca un instrument care avea ca scop final schimbarea valorilor și formelor tradiționale de organizare socială a acestora.

În primul rând Romii au rezistat politicii de sedentarizare în limitele permise de către regim. În al doilea rând, rezistența s-a manifestat nu doar la nivelul comunităților de romi ci și în rândul comunității locale de ne-romi. În al treilea rând, rezistența a apărut și în cadrul aparatului birocratic al statului. În fapt, în contextul unui control central lax asupra politicii de sedentarizare, chiar și în cazul în care romii au fost forțați să se așeze într-o anumită localitate sedentarizarea a fost negociată la nivel local între birocrați, comunitatea locală de ne-romi și comunitatea romă.

Rezultatul acestui proces a fost o ”sedentarizare și integrare parțială” a romilor. Aceștia au acceptat o serie de schimbări care au dus la îmbunătățirea condițiilor lor de trai, spre exemplu, construirea unei locuințe, accesarea serviciilor de sănătate publică sau chiar angajarea în cadrul cooperativelor agricole sau cooperativelor meșteșugărești. Au acceptat de asemenea înscrierea copiilor lor în cadrul sistemului de educație, deși cunoștințele dobândite în acest cadru formal au fost puse constant sub semnul întrebării de educația și valorile din comunitate. Cu toate acestea, în cazul multor comunități tradiționale sedentarizarea a avut un impact redus asupra elementelor pe care romii le considerau ca fiind definatorii pentru comunitățile lor. Prin intermediul negocierii la nivel local aceștia și-au păstrat autonomia culturală și independența economică.

Analiza narațiunilor despre muncă în economia socialistă în anii ‘60 și ‘70 arată cum o parte dintre intervievați consideră faptul că în acea perioadă statutul de angajat într-o întreprindere socialistă le-a oferit posibilitatea unei oarecare ascensiuni sociale. Poveștile acestora de viață sunt construite de cele mai multe ori în jurul temei comune a ”ieșirii din sărăcie”. Cu toate acestea, narațiunile lor nu reprezintă o idealizare totală a perioadei comuniste întrucât aceștia menționează și o serie de aspecte negative precum: programul lung de muncă, dificultatea muncii fizice, condițiile de muncă precare sau dificultatea de a avea grijă de copii din cauza facilităților insuficiente.

O perspectivă diferită este adusă în discuție în special de romii din comunitățile tradiționale (dar nu exclusiv) care în încercarea de a-și păstra o oarecare independență față de stat s-au implicat în mod activ în economia informală. Aceste practici economice au apărut și s-au dezvoltat în contextul economiei de penurie, o caracteristică comună tuturor regimurilor comuniste. Romii s-au ocupat cu o serie de practici economice informale ca: traficul cu aur, bișnița cu diverse produse din occident sau bunuri furate din fabricile socialiste (bunuri procurate inițial de ne-romi, angajați ai acestor întreprinderi) etc. Pentru un număr

semnificativ de Romi implicarea lor în cadrul economiei informale a reprezentat un element esențial pentru eludarea controlului statului.

Integrarea romilor în cadrul sistemului de educație a fost afectată în mod semnificativ de o serie de probleme descrise în mod similar atât în cadrul documentelor de arhivă cât și în cadrul interviurilor de istorie orală. Sărăcia a fost una dintre principale probleme întrucât multe familii nu își permiteau să le ofere copiilor lor bunuri de bază precum: alimente, îmbrăcăminte și încălțăminte sau alte obiecte necesare unui elev (uniformă, rechizite, etc.) Mai mult, întrucât romii locuiau în comunități distincte la periferia localităților aceștia trebuiau de multe ori să se deplaseze o distanță considerabilă până la școală, lucru extrem de dificil mai ales în lunile de iarnă. O altă problemă cu care s-au confruntat elevii romi a fost cea a prejudecăților și atitudinilor anti-țigănești ale colegilor lor, profesorilor sau funcționarilor de la nivel local. Astfel, în ciuda măsurilor luate de către autorități integrarea romilor în sistemul educațional în România socialistă a rămas la un nivel inferior comparativ cu restul populației. Cu toate acestea, cei care au urmat o anumită formă de învățământ în perioada comunistă au o viziune pozitivă asupra școlii menționând deseori în cadrul interviurilor importanța educației, în special pentru copiii lor, dând exemple practice din viața de zi cu zi.

În perioada comunistă, diferite forme de represiune au reprezentat o constantă în experiența cotidiană a majorității cetățenilor din România. Intervievații descriu în mod detaliat impactul negativ la nivel personal și la nivelul comunităților lor al abuzurilor din partea statului, menționând în mod special aplicarea decretului 153/1970 cu privire la ”parazitismul social” precum și diferitele legi care au reglementat deținerea și comercializarea obiectelor din metale prețioase și a valutei.

Interviurile de istorie orală utilizate în cadrul acestei teze de doctorat reprezintă surse istorice complementare altor narațiuni orale sau documentelor de arhivă, esențiale pentru o mai bună înțelegere a perioadei comuniste în România. Așa cum am arătat în ultimul capitol al lucrării, nostalgia și disonanța sunt două caracteristici principale ale acestor interviuri. Intervievații romi rememorează cu nostalgie perioada comunistă care este descrisă ca fiind caracterizată de un sistem eficient de securitate socială și oportunități pentru o relativă ascensiune socială. În egală măsură, amintirile lor sunt caracterizate de disonanță, în sensul că același interviuat alege să vorbească și despre aspectele negative ale perioadei, de multe ori cu un impact semnificativ asupra acestuia. Cele două caracteristici principale, nostalgia și disonanța, nu sunt produsul unei reprezentări ne-critice a trecutului comunist. Acestea sunt

produsul percepției negative a intervievaților față de prezentul post-socialist precum și al unei percepute lipse de perspective de viitor.

Select bibliography

General works

1. ***, *Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la Planul Cincinal 1976-1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981-1990*, Editura Politică, București, 1974.
2. ***, Helsinki Watch Report, *Destroying ethnic identity. The persecution of Gypsies in Romania*, Helsinki Watch, 1991.
3. ***, *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism*, Editura Politică, București, 1975.
4. ***, *Raport final*, Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, București, 2006.
5. ***, *Romano Butiq. Studiu despre meseriile rome*, broșură realizată în cadrul proiectului “Romano Cher – Casa Romilor”, 2013.
6. Achim Viorel, *Documente privind deportarea țiganilor în Transnistria*, Vol. I, București, Editura Enciclopedică, 2004.
7. Achim Viorel, *The Roma in Romanian History*, Central European University Press, Budapest, 2013
8. Achim Viorel, *Țigani în istoria României*, Editura Enciclopedică, București, 1998 (first edition).
9. Alexandru Zub, *Mihail Kogălniceanu istoricul*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2012
10. Atkinson Robert, *Povestea vieții. Interviu*, Polirom, Iași, 2006.
11. Barany Zoltan, *The East European Gypsies: Regime Change, Marginality and Ethnopolitics*, Cambridge University Press, 2002.
12. Băcanu Mihai, *Țigani. Minoritate națională sau majoritate infracțională*, Bravo Press, București, 1996.

13. Becker Charles, Mendelsohn S. Joshua, Benderskaya Kseniya, *Russian urbanization in the Soviet and post-Soviet eras*, Human Settlements Group International Institute for Environment and Development, London, 2012.
14. Beier A.L., Ocobock Paul, *Cast Out: A History of Vagrancy and Homelessness in Global Perspective*, Ohio University Press, Athens, Ohio, 2009.
15. Betea Lavinia, Diac Cristiana, Mihai Florin-Răzvan, Țiu Ilarion, *Lungul drum spre nicăieri. Germanii din România deportați în URSS*, Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2012.
16. Boda Adrian, „*Eram toți ca frații...*” *Romii în armată în timpul regimului communist. Interviuri de istorie orală*, Mega, Cluj-Napoca, 2018.
17. Borșa Sanda, Croitor Mihai, *Colectivizarea agriculturii în România: mecanismele legislative ale subordonării lumii rurale (1949-1962)*, Mega, Cluj-Napoca, 2009.
18. Bosomitu Ștefan, Burcea Mihai [coord.], *Spectrele lui Dej. Incursiuni în biografia și regimul unui dictator*, Polirom, Iași, 2012.
19. Bunescu Gheorghe (coord.), *Antologia legilor învățământului din România*, Institutul de Științe ale Educației, București, 2004.
20. Bunescu Ioana, *Roma in Europe. The politics of collective identity formation*, Malmo University, Sweden, Ashgate, 2014.
21. Burtea Vasile, *Rromii în sincronia și diacronia populațiilor de contact*, Lumina Lex, București, 2002.
22. Câmpeanu Pavel, *România: Coadă pentru hrană. Un mod de viață*, Litera, București, 1994.
23. Chamberlain Mary, Thompson Paul (eds), *Narrative and Genre*, Rutledge, London & New York, 2003.
24. Chelcea Ion, *Țigani din România, Monografie Etnografică*, Editura Institutului Central de Statistică, București, 1944.
25. Chis Vasile, Markus Olga, *The context for the study on Roma education from theory to empirical facts*, Educația 21, Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca, 2008.
26. Clark Katerina, *The Soviet Novel: History as Ritual*, The University of Chicago Press, Chicago, 1981.
27. Costea Ionuț, *Lazăr de la Rusca. Mitbiografia în comunism și postsocialism*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2008.
28. Crowe M. David, *A History of the Gypsies of Eastern Europe and Russia*, Palgrave Macmillan Ltd., New York, 2007.
29. Crowe M. David, *The Gypsies of Eastern Europe*, St. Martin's Griffin, New York, 1995.

30. Cucu Vasile, *Sistematizarea teritoriului și localităților din România. Repere geografice*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977.
31. Donert Celia, *The Rights of the Roma: the struggle for citizenship in postwar Czechoslovakia*, Cambridge, Cambridge University Press, 2017.
32. Engebrigsten, Ada, *Exploring Gypsiness. Power, Exchange and Interdependence in a Transylvanian Village*, Berghahn Books, New York, 2007.
33. Fonseca Isabel, *Bury Me Standing: The Gypsies and Their Journey*, Vintage, 1996.
34. Fosztó László, *Diaspora and Nationalism: an Anthropological Approach to the International Romani Movement*, Regio, 2003.
35. Fosztó László, Fleck Gabor (eds.), *Incluziune si excluziune: studii de caz asupra comunitatilor de romi din Romania*, Editura Institutului Pentru Protectia Minoritatilor Nationale, Kriterion, Cluj-Napoca, 2009.
36. Fosztó László, *Ritual revitalization after socialism: community, personhood, and conversion among Roma in a Transylvanian village*, Lit Verlag, Berlin, 2009.
37. Foucault Michelle, *Discipline and Punish. The Birth of the Prison*, Vintage Books, New York, 1991.
38. Foucault Michelle, *History of Madness*, Rutledge, London and New York, 2006
39. Foucault Michelle, *The Birth of the Clinic: An Archeology of Medical Perception*, Rutledge, 1976.
40. Fraser Angus, *Țigani*, Humanitas, București, 1998.
41. Fulbrook Mary, *The people's State. East German Society from Hitler to Honecker*, Yale University Press, New Haven and London, 2005.
42. Gal Susan, Kligman Gail, *Politicile de gen în perioada postcomunistă*, Polirom, București, 2003.
43. Guy Will (ed.), *Between Past and Future. The Roma of Central and Eastern Europe*, University of Hertfordshire Press, 2001.
44. Hoffman L. David, Kotsonis Yanni (Eds.), *Russian Modernity. Politics, Knowledge, Practices*, Palgrave Macmillan, London and New York, 2000.
45. Ioanid Radu, Kelso Michelle, Cioabă Luminița, *Tragedia romilor deportați în Transnistria (1942-1945)*, Polirom, Iași, 2009.
46. Ioanid Radu, *Urbanizarea in Romania. Implicatii social-economice*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978.

47. Iordachi Constantin, Dobrinu Dorin (Eds.), *Transforming Peasants, Property and Power: The Collectivization of the Agriculture in Romania, 1949-1962*, Central European University Press, Budapest, 2009.
48. James C. Scott, *Seeing like a state. How Certain Schemes to Improve Human Condition Have Failed*, Yale University Press, New Haven, 1998.
49. Janesick Valerie J., *Oral history. For the qualitative researcher*, The Guilford Press, New York, London, 2010.
50. Kligman Gail, *The Politics of Duplicity: Controlling Reproduction in Ceausescu's Romania*, University of California Press, Berkeley CA, 1998.
51. Kligman Gail, Verdery Katherine, *Peasants under Siege. The Collectivization of the Romanian Agriculture, 1949-1962*, Princeton University Press, Princeton, 2011.
52. Kornai Janos, *Economics of Shortage*, North-Holland Publishing Company, Amsterdam, New York, Oxford, 1980.
53. Kornai Janos, *The Socialist System: The Political Economy of Communism*, Oxford University Press, New York, 1992.
54. Kotkin Stephen, *Magnetic Mountain. Stalinism as a Civilization*, University of California Press, Berkeley, 1997.
55. Ledeneva V. Alena, *Russia's Economy of Favours: Blat, Networking and Informal Exchange*, Cambridge University Press, 1998.
56. Marin Manuela (Ed.), *Romii și regimul communist din România. Marginalizare, integrare și opoziție*, Vol.I, Vol.II, Mega, Cluj-Napoca, 2017.
57. Marin Manuela, *Între prezent și trecut: cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu și opinia publică românească*, Cluj-Napoca, Ed. Mega, 2014.
58. Marin Manuela, *Originea și evoluția cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu: 1965-1989*, Alba Iulia, Ed. Altip, 2008.
59. Mărginean Mara, *Aesthetic Mechanisms of Stalinization in Romanian Architecture: The Case of Hunedoara, 1947-1954*, thesis submitted to the College of Graduate Studies and Research, University of Saskatchewan, Saskatoon.
60. Mărginean Mara, *Ferestre spre furnalul roșu. Urbanism și cotidian în Hunedoara și Călan (1945-1968)*, Polirom, Iași, 2015.
61. Mihăilescu Vintilă, Iancu Bogdan, Stroe Monica (Eds.), *Noi culturi. Noi antropologii*, Humanitas, București, 2012.
62. Mionel Viorel, *România ghetourilor urbane. Spațiul vicios al marginalizării, sărăciei și stigmatului*, Pro Universitaria, București, 2013.

63. Mitrache Constantin, Mitrache Cristian, *Drept penal român: partea generală*, Universul Juridic, București, 2010.
64. Morar-Vulcu Călin, *Republica își făurește oamenii. Construcția identităților politice în discursul oficial în România 1948-1965*, Eikon, Cluj-Napoca, 2007.
65. Năstasă Lucian, Varga Andrea (eds.), *Minoritățile etnoculturale, mărturii documentare. Țigani din România (1919-1944)*, Ethnocultural Diversity Resource Center, Cluj-Napoca, 2001.
66. O'Keeffe Brigid, *New Soviet Gypsies. Nationality, Performance, and Selfhood in the Early Soviet Union*, University of Toronto Press, Toronto, Buffalo, London, 2013.
67. Olariu Călin (Ed.), *Povestea mea - povestea noastră. Gaborii din județul Mureș*, Argonaut, Mega, Cluj-Napoca, 2016.
68. Olivera Martin, *Romanes. Tradiția integrării la romii gabori din Transilvania*, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2012.
69. Passerini Luisa, *Fascism in Popular Memory. The Cultural Experience of the Turin Working Class*, Cambridge University Press, Cambridge, 2009.
70. Per Ronnas, *Urbanization in Romania. A geography of social and economic change since independence*, The Economic Research Institute Stockholm School of Economics, 1984.
71. Pogany Istvan, *The Roma Cafe. Human Rights and the Plight of the Romani People*, Pluto Press, Sterling Virginia, 2004.
72. Pons Emmanuelle, *Țigani din România. O minoritate în tranziție*, Compania, București, 1999.
73. Pop Iulia, *Memorie și suferință. Considerații asupra literaturii memorialistice a universului concentraționar comunist*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2010.
74. Portelli Alessandro, *The Battle of Valle Giulia. Oral History and the Art of Dialogue*, The University of Wisconsin Press, 1997.
75. Portelli Alessandro, *The Death of Luigi Trastulli and other Stories. Form and Meaning in Oral History*, State University of New York Press, 1991.
76. Portelli Alessandro, *They say in Harlan County. An Oral History*, Oxford University Press, 2010
77. Radosav Doru, *Donbas, o istorie deportată*, Landsmannschaft der Sathmarer Schwaben in der Bundesrepublik Deutschland, 1994.
78. Radosav Doru, *Istoria din Memorie*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2016.

79. Radu Cerasela, *From socialist governmentality to local governance: explaining differences in socio-economic practice among Roma in Romania*, CEU eTD Collection, Budapest, Hungary, 2007.
80. Robertson Douglas, Smyth James, McIntosh Ian, *Neighbourhood identity. People, time and place*, Stirling University, 2008.
81. Rogers Kim Lacy, Leydesdorff Selma, Dawson Graham (eds.), *Trauma and Life Stories*, Rutledge, London & New York, 1999.
82. Sala Gabriel, *Neamul țiganilor Gabori. Istorie, mentalități, tradiții*, Dacia, Cluj-Napoca, 2007.
83. Sărău Gheorghe, *Rromii. Incursiune în istoria și limba lor*, Sigma, București, 2009.
84. Scott C. James, *Domination and the Arts of Resistance: Hidden Transcripts*, New Haven, Yale University Press, 1990
85. Scott C. James, *The art of not being governed. An Anarchist History of Southeast Asia*, Yale University Press, New Haven, CT, 2009.
86. Scott C. James, *Weapons of the Weak: Everyday Forms of Peasant Resistance*, Yale University Press, New Haven, 1985
87. Sheftel Anna, Zembrzycki Stacey, *Oral history off the record. Toward an ethnography of practice*, Palgrave Macmillan, New York, 2013.
88. Siegelbaum Lewis H. (ed.), *Borders of Socialism. Private Spheres of Soviet Russia*, Palgrave Macmillan, New York, 2006.
89. Sora Andrei Florin, *Evoluția calificărilor din învățământul universitar românesc 1968-2011*, București, 2011.
90. Soulet Jean-François, *Istoria imediată*, Corint, București, 2000.
91. Stan Lavinia S. (Ed.), *Anuarul Institutului de Istorie Orală, No. XVI - The Roma in Romania: Sharing a Traumatic past- Living in a problematic present*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2015.
92. Stephenson Svetlana, *Gangs of Russia. From the Streets to the Corridors of Power*, Cornell University Press, Ithaca and London, 2015.
93. Stewart Michael, *Vremea romilor*, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2014.
94. Stewart Michael, *Vremea Romilor*, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2014
95. Szelenyi Ivan, *Urban Inequalities under State Socialism*, Oxford University Press, London, 1983.

96. Todorova Maria (ed.) *Remembering Communism; genres of representation*, Social Science Research Council, New York, 2010.
97. Todorova Maria, Dimou Augusta, Troebst Stefan, *Remembering Communism. Private and Public Recollections of Lived Experience in Southeast Europe*, Central University Press, Budapest-New York, 2014.
98. Todorova Maria, Gille Zsuzsa (eds.) *Post-Communist Nostalgia*, Berghahn Books, New York, 2010.
99. Toma Stefánia, Fosztó László, *Spectrum. Cercetări sociale despre romi*, Editura Institutului Pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2011.
100. Tonkin Elizabeth, *Narrating our Past. The Social Construction of Oral History*, Cambridge University Press, Cambridge, 1992.
101. Vasile Valentin, *Viața cotidiană a românilor între anii 1941-1965*, Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2014.
102. Verdery Katherine, *What was socialism, and what comes next?*, Princeton University Press, Princeton, 1996
103. Vermeesch Peter, *The Romani Movement: Minority Politics and Ethnic Mobilization in Contemporary Central Europe*, Berghahn Books, 2007.
104. Vultur Smaranda, *Din radiografia represiunii: deportarea în Bărăgan: 1951-1956*, Mirton, Timișoara, 2011
105. Walkerdine Valerie, Jimenez Luis, *Gender, Work and Community After De-Industrialization; A Psychosocial Approach to Affect*, Palgrave, London and New York, 2012.
106. Yow Valerie Raleigh, *Oral history. A guide for the humanities and social sciences*, AltaMira Press, Oxford, 2005.
107. Zamfir Cătălin, *Indicatori privind comunitățile de romi din România*, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, București, 2002.
108. Zamfir Cătălin, Preda Marian, *Romii în România*, Expert, București, 2002.
109. Zamfir Cătălin, *Țigani între ignorare și îngrijorare*, Alternative, București, 1993.

Articles

1. Achim Viorel, “Încercarea romilor din România de a obține statutul de naționalitate conlocuitoare (1948–1949)”, in *Revista istorică*, No. 5–6, 2010.

2. Antohi Sorin, "Putere, crimă și pedeapsă. Surveiller et Punir după douăzeci de ani", preface to Michelle Foucault, *A supraveghea și a pedepsi: nașterea închisorii*, Humanitas, București, 1997.
3. Anton Mioara, "Norme și reguli pentru societatea omului nou. Parazitismul social", in *Studii și Materiale de Istorie Contemporană*, nr. 13, 2014
4. Zoltan Barany, "Politics and the Roma in State-Socialist Eastern Europe", in *Communist and Post-Communist Studies*, No.33, 2000.
5. Bartash Volha, "The sedentarisation of Roma in the Soviet Union after 1956: A case study from the former Belarussian Soviet Socialist Republic" in *Romani Studies*, 2015.
6. Beck Sam, "The Emergence of The Peasant-Worker in a Transylvanian Mountain Community", in *Dialectical Anthropology*, Vol. 1, No. 3, Elsevier Scientific Publishing Company, Amsterdam, 1976.
7. Bogdan Ionela, "A Life Story is Also a Serious Business. Feminine Narratives during Communist years in the Town of Sebeș" in *Annual of Oral History, No. XVI - The Roma in Romania: Sharing a Traumatic past- Living in a problematic present*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2015.
8. Boia Aurel, "Integrarea țiganilor din Șanț (Năsăud) în comunitatea românească a satului", in *Sociologie românească*, III (1938).
9. Bolovan Ioan, Bolovan Sorina, "Contribuții privind structura etnică și confesională a Transilvaniei în sec. XX", in Sabin Manuilă, *Istorie și demografie, Studii privind societatea românească între secolele XVI-XX*, Centru de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 1995.
10. Bornat Joana, "Secondary analysis in reflexion: some experiences of re-use from an oral history perspective", in *Families, Relationships and Societies*, volume 2, number 2, July 2013.
11. Boym Svetlana, "Nostalgia and its Discontents", in *Hedgehog Review*, vol. 9 Issue 2, 2007.
12. Brubaker Rogers, Cooper Frederick, "Beyond 'identity'", in *Theory and Society*, Kluwer Academic Publishers, Netherlands, 2000.
13. Burtea Vasile, "Marginalizare istorică și cooperare socială în cazul populației de Rromi", in *Revista de cercetări sociale*, No. 3, 1996.
14. Cosman Ioana, "How much is a Gypsy life worth. The Roma Holocaust in Romania: Past and Present", in *Anuarul de Istorie Orală*, No. XVI, Argonaut, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2015.

15. Costea Snejana Lavinia, "Jumping in freezing waters: Local Communities and Escapes on the Danube during the Cold War", in *Scholars in Dialogue. Multidisciplinary Approaches in Dealing with the Past in Transylvania; Transylvanian Review*, Vol.XXI, Supplement No.3, 2012
16. Creed W. Gerald, "Strange Bedfellows: Socialist Nostalgia and Neoliberalism in Bulgaria", in Todorova Maria, Gile Zsuzsa (eds.), *Post-communist Nostalgia*, Berghahn Books, New York, Oxford, 2010.
17. Donert Celia, "'The struggle for the soul of the Gypsy': marginality and mass mobilization in Stalinist Czechoslovakia", in *Social History*, 2008.
18. Fitzpatrick Sheila, "Revisionism in Soviet History", in *History and Theory*, Vol.6, No. 4, 2007, pp.77-91;
19. Fitzpatrick Sheila, "Russia's Twentieth Century in History and Historiography", in *Australian Journal of Politics and History*, Vol.46, Nr.2, 2000
20. Foucault Michelle, "Governmentality", lecture at College de France (1978) published in Graham Burchell, Colin Gordon, Peter Miller, *The Foucault Effect, Studies in Governmentality*, The University of Chicago Press, Chicago, 1991.
21. Frello Birgitta, "'Inappropriate' Europeans. On fear, space and Roma mobility", in Marcel Endres, Katharina Manderscheid and Christophe Mincke (Eds.), *The Mobilities Paradigm. Discourses and ideologies*, Routledge, London, 2016.
22. Goina Călin, "O încercare de istorie socială: romii din Sântana, județul Arad", in Kiss Tamas, Foszto Laszlo, Fleck Gabor (eds.), *Incluziune si excluziune: studii de caz asupra comunitatilor de romi din Romania*, Editura Institutului Pentru Studiarea Problemelor Minoritatilor Nationale, Kriterion, Cluj-Napoca, 2009.
23. Haller Istvan: "Lynching is not a crime: mob violence against Roma in post-Ceaușescu Romania", in *Roma Rights*, vol. I, 1998
24. Hedin Astrid, "Stalinism as a Civilization: New perspectives on Communist Regimes", in *Political Studies Review*, Vol.2, issue 2.
25. Hellbeck Jochen, "Fashioning the Stalinist Soul: The Diary of Stepan Podlubnyi, 1931-9", in Sheila Fitzpatrick (ed.) *Stalinism. New Directions*, Routledge, London and New York, 2000.
26. Ionuț Costea, "Comunitatea Romă: între iertare și afirmarea conștiinței istorice", in Stan L., Halfdanarson G. (Eds.), *Untold Stories. Oral Histories of the Roma People in Romania*, in evaluation.

27. Iordachi Constantin, Dobrinu Dorin, "The Collectivization of Agriculture in Romania, 1949-1962", in Constantin Iordachi, Arnd Bauerkämper, *The Collectivization of Agriculture in Communist Eastern Europe: Comparison and Entanglements*, Bundesstiftung zur Aufarbeitung der SED-Diktatur, Berlin.
28. Lăcătușu Dumitru, "Miliția RPR între 1949-1960", in *Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România*, Vol.III/2008, Polirom, București.
29. Lepore Jill, "Historians who love too much: Reflections on microhistory and biography", in *The Journal of American History*, June 2001.
30. Levinson Martin P., Sparkes Andrew C., "Gypsy Identity and Orientations to Space", in *Journal of Contemporary Ethnography*, 2004.
31. Marin Manuela, "Between Memory and Nostalgia: The Image of Communism in Romanian Popular Culture. A Case Study of Libertatea Newspaper" in *Palimpsest*, No. 5, Grudzien 2013.
32. Marin Manuela, "Re-Assessing post-communist nostalgia in Romania: chronological framework and opinion polls", in *Twentieth Century Communism. A Journal of International History, Memory and Nostalgia*, Issue 11, Lawrence & Wishart, 2016.
33. Marin Manuela, "Resisting the State at the Periphery: Roma People in Communist Romania" in Stan L., Halfdanarsson G. (Eds.), *Untold Stories. Oral histories of the Roma People in Romania*, under evaluation
34. Marin Manuela, "Un prieten devotat nouă: Ioan Cioabă și Securitatea comunistă" in Lucian Vasile, Constantin Vasilescu, Alina Urs (Eds.), *Traversând comunismul. Conviețuire, conformism, compromis*, Polirom, Iasi, 2016.
35. Marin Manuela, "Constructing Cultural Identities in Communist Romania: The Case of People's Letters", in *Interstudies*, 11 (1), Alma Mater Publishing House, Bacău, 2012.
36. Marushiakova Elena, Popov Vesselin, "Historical and Ethnographic Background. Gypsies, Roma, Sinti.", in Guy, W. (Ed.) *Between Past and Future: the Roma of Central and Eastern Europe*, 2001.
37. Matei Petre, "Deportările romilor din Pitești în Transnistria (1942)", in *Holocaust. Studii și cercetări*, Vol.IX, 2017
38. Matras Yaron, "Romani Migrations in the Post-Communist Era: Their Historical and Political Significance", in *Cambridge Review of International Affairs*, Vol. XIII, Nr.2.
39. Momanu Mariana, Samoilă Magda-Elena, "Adult education in the context of the communist education reform in Romania: Policies, institutions and Publications (1945-1955)", in *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, no. 149, Elsevier Ltd., 2014.

40. Mureșan Maria, "Economia României în anii socialismului. Un model de dezvoltare de tip extensiv", in Bosomitu Ștefan, Burcea Mihai [coord.], *Spectrele lui Dej. Incursiuni în biografia și regimul unui dictator*, Polirom, Iași, 2012.
41. Neagoe-Pleșa Elis, Pleșa Liviu, "Culte neoprotestante din România în perioada 1975-1989," in Adrian Nicolae Petcu (coord.), *Partidul Securitatea și Cultele, 1945-1989*, Nemira, București, 2005.
42. Nistor Diana-Alexandra, "Postponed identities. Generations of Cortorari Gypsies in post-war Transylvania – wrinkled traditions and attempts towards 'modernization'", in *Anuarul de Istorie Orală*, No. XVI, Argonaut, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2015.
43. Olariu Călin, "Urban construction patterns in the city of Cluj, 1952-1965" in *Studia Historia*, Issue no. 2, 2015.
44. Olariu Călin, "We, too, were there! Roma people's remembrance of the Socialist City. Space, Memory and Oral History" in *Anuarul Institutului de Istorie Orală*, no. XVII, Cluj-Napoca, 2016.
45. Păun I. Dominica, "Țigani în viața satului Cornova", în „Arhiva pentru Știință și Reformă Socială”, X (1932).
46. Petrescu Dragoș, "Selective memories of Communism. Remembering Ceaușescu's 'socialism' in post-1989 Romania", in Anieszka Gasiór, Agnieszka Halemba, Stefan Troebst, *Gebrochene Kontinuitäten. Transnationalität in den Erinnerungskulturen Ostmitteleuropas im 20. Jahrhundert*, Bohlau Verlag Köln Weimar Wien, 2014
47. Petrovic Tanja, "Officers without and Army: Memories of Socialism and Everyday Strategies in Post-Socialist Slovenia", in Brenda Luthar, Marusa Puskin, *Remembering Utopia: The Culture of Everyday Life in Socialist Yugoslavia*, New Academia Publishing, Washington DC, 2010.
48. Plainer Zsuzsa, "What to give in return? Suspicion in a Roma shantytown from Romania", in *Working Papers In Romanian Minority Studies*, No. 41, Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2011.
49. Portelli Alessandro, "Form and Meaning of Historical Representation. The battle of Evarts and the Battle of Crummies (Kentucky 1931, 1941)," in Portelli Alessandro, *The Battle of Valle Giulia. Oral History and the Art of Dialogue*, The University of Wisconsin Press, 1997.

50. Portelli Alessandro, "Philosophy and the Facts. Subjectivity and Narrative Form in Autobiography and Oral History," in Alessandro Portelli, *The Battle of Valle Giulia. Oral History and the Art of Dialogue*, The University of Wisconsin Press, 1997.
51. Portelli Alessandro, "Oral History as Genre", in Mary Chamberlain, Paul Thompson (eds), *Narrative and Genre*, Rutledge, London & New York, 2003.
52. Portelli Alessandro, "The Best Garbage Men in Town: Life and Times of Valtèro Peppoloni, Worker", in *Alessandro Portelli, The Death of Luigi Transtulli, and Other Stories: Form and Meaning in Oral History*, State University of New York Press, New York, 1991.
53. Portelli Alessandro, "Uchronic dreams: Working-Class Memory and Possible Worlds", in *Portelli Alessandro, The Death of Luigi Transtulli, and Other Stories: Form and Meaning in Oral History*, State University of New York Press, New York, 1991.
54. Preda Mihaela-Daniela, "Demographic Behaviour of the Roma Population - Between Tradition and Modernity. Case study: Oltenia region, Romania", *Journal of Studies and Research in Human Geography*, 2010.
55. Pyrhonen Heta, „Genre,” in David Herman (ed.), *The Cambridge Companion to Narrative*, Cambridge University Press, Cambridge, 2012.
56. Radosav Doru, "De la locurile memoriei la memoria locurilor", in *Anuarul Institutului de Istorie Orală*, No. XI, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011.
57. Radosav Doru, "De la mărturia orală la depoziție sau două modalități de apropiere (asumpție) a trecutului," in *Anuarul de Istorie Orală*, nr. X, Presa Universitară Clujeană, 2008.
58. Rosenberg Clifford, "Population Politics, Power and the Problem of Modernity in Stephen Kotkin's Magnetic Mountain", in *Contemporary European History*, vol. 23 (2) , 2014.
59. Shopes Linda, "Editing Oral History for Publication", *Oral History Forum d'histoire orale* 31, 2011.
60. Solimene Marco, "The challenge of defining the object of study. The case study of a group of Bosnian Roma", in *Rannsóknir í félagsvísindum XIII*, Reykjavík, 2012.
61. Solimene Marco, "These Romanians have ruined Italy. Xoraxane Roma, Romanian Roma and Rome", in *Journal of Modern Italian Studies*, nov. 2011.
62. Sora Andrei Florin, "Politizare și politehnizare în România comunistă. Repere legislative privind învățământul superior (1948-1989)", in *Arhivele Olteniei*, serie nouă, nr. 27, 2013.

63. Stan Lavinia S., "Sharing a broken umbrella. Roma life-stories in communist Romania", in *Anuarul de Istorie Orala*, No. XVI, Argonaut, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2015.
64. Stewart Michael, Stan Răzvan, "Collectivization and Resistance in the Shepherding Village of Poiana Sibiului (Sibiu Region)", in Iordachi Constantin, Dobrinicu Dorin (Eds.), *Transforming Peasants, Property and Power: The Collectivization of the Agriculture in Romania, 1949-1962*.
65. Suditu Bogdan, Vâlceanu Daniel-Gabriel, "Informal settlements and squatting in Romania: socio-spatial patterns and typologies", in *Human Geographies – Journal of Studies and Research in Human Geography*, 2013.
66. Sztompka Piotr, "Cultural Trauma. The Other Face of Social Change" in *European Journal of Social Theory* 3 (4).
67. Tekpetey Korkor Bernice, Afful Archibald Joseph Benjamin, "Oral testimonies among Christians on a University Campus in Ghana", in *The International Journal of Language Society and Culture*, Issue 32, 2011.
68. Thompson Paul, "The voice of the past. Oral history", in Perks Robert, Thomson Alistair, *The Oral History Reader*, Routledge, London, 2006.
69. Thomson Alistair, "Fifty years on: An international perspective on oral history", in *The Journal of American History*, September 1998.
70. Țiu Ilarion, "Ceașescu și problema sistematizării rurale" in *Sfera politicii*, Vol. XXII, No. 2 (178), March- April 2014.
71. Troc Gabriel, "Transnational migration and Roma self-identity: two case studies", in *Studia UBB Sociologia*, LVII, 2, 2012.
72. Turnock D., "The changing Romanian countryside: the Ceausescu epoch and prospects for change following the revolution" in *Environment and Planning C: Government and Policy*, Vol. 9, 1991.
73. Vasile Cristian, "Sistemul de învățământ românesc în epoca stalinistă (1947-1953)", in *Revista Istorică*, tom XX, nr.1-2, 2009.
74. Vasile Cristian, "Towards a New Law on Education: Some Reflections Regarding the Communist Educational Policies under the Ceausescu Regime", in *Revista Istorică*, tom XXV, nr. 5-6, 2014.
75. Villa Eliana, "The Cultural Evolution of Roma Population in Romania: From the Inter-War Period to Ceausescu Dictatorship" in *Mediterranean Journal of Social Sciences*, Vol. 3, January 2012.

76. Vincze Enikő (Ed.), "Spatialization and racialization of social exclusion. The social and cultural formation of 'gypsy ghettos' in Romania in a European context", in *Studia Universitas Babeș-Bolyai*, Vol. LVIII, Issue no. 2, 2013.
77. Zăloagă Marian, "Mobilitatea țiganilor: despre implicațiile politico-ideologice și practice ale unor concepte" in *Studia Universitatis „Petru Maior”, Historia*, Târgu Mureș, 2006.

PhD. Theses

1. Bogdan Ionela, *The Interlinking of Gender, State Policies and Lived Experience Among Romanian Roma Women during the Communist Regime. An Oral History Research*, PhD. Diss., Babeș Bolyai University, Cluj Napoca, 2018.
2. Nistor Diana, *Centre and Periphery. An Oral History of the Roma Communities Between Rural and Urban Areas in Post Second World War Transylvania*, PhD. Diss., Babeș Bolyai University, Cluj Napoca, 2018.
3. Onaciu Vlad, *Societatea Penuriei; Comunismul românesc și lipsurile sale. Muncitorii din Cluj în anii '60 și '70*, PhD. Diss., Babeș Bolyai University, Cluj Napoca, 2017.
4. Tesăr Cătălina-Constantina, "*Women Married off to Chalice*": *Gender, Kinship and Wealth among Romanian Cortorari Gypsies*, PhD. Diss, University College London, Department of Anthropology, 2012.
5. Thorne Benjamin, *The Anxiety of Proximity: The "Gypsy Question" in Romanian Society, 1934-1944 and Beyond*, PhD diss, Indiana University, 2012.
6. Voiculescu Cerasela, *Questioning Mentalities of Governance: A History of Power Relations among the Roma in Romania*, PhD. Diss., University of Edimburgh, 2013.

Statistics

1. ***, *Recensământul populației din 21 februarie 1956. Rezultate generale*, Direcția Centrală de Statistică, București, 1959.
2. ***, *Recensământul populației și al locuințelor din 5 ianuarie 1977*, Volumul I: "Populație - structura demografică", Direcția Centrală de Statistică, București, 1980.
3. ***, *Recensământul populației și al locuințelor din 7 ianuarie 1992*, Volumul I: "Populație - structura demografică", Comisia Națională pentru Statistică, București, 1994.

Archival Sources

1. Arhivele Nationale Istorice Centrale (hereafter: ANIC), *Archive of the Council of Ministers, the State's Undersecretary's Office for Nationalities*, file 1929/1952.
2. ANIC, *Archive of the Council of Ministers, the State's Undersecretary's Office for Nationalities*, file 1749.
3. ANIC, *CC of Romanian Communist Party - Organisational Department*, file 23/1977.
4. Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, *Documentary fund*, file 144, vol.15.

Oral History Interviews

1. A.A. (anonymous), interview by the author, audio file no.1212, OHIA, Căpâlna, Alba County, July 30, 2015.
2. Alexandru Orbulescu, interview by Ionela Bogdan, audio file, no.1405, OHIA, Eșelnița, Mehedinți County, August 18, 2015.
3. Alexandru Virag, interview by Sînziana Preda, audio file, no.1176, OHIA, Timișoara, Timiș County, July 16, 2015.
4. Anghel Bidilă, interview by Ionela Bogdan, audio file no.1542, OHIA, Toflea, Galați County, July 19, 2016.
5. Anton Căldărar, Căldărar Paraschiva, interview by Valentin Orga and Cristea Nicolae audio file, no. 1081, OHIA, Cluj-Napoca, Cluj County, May 24, 2015.
6. Anton Căldărar, interview by Valentin Orga, audio file, no. 1081, OHIA, Brateiu, Sibiu County, November 27, 2015.
7. B.O. (anonymous), Burcea Ștefan, interview by the author, audio file no.1144, OHIA, Budiu Mic, Mureș County, July 6, 2015.
8. B.Q. (anonymous), interview by the author, Ionela Bogdan and Diana Nistor, audio file, no. 1151, OHIA, Ceuașu de Câmpie, Mureș County, July 8, 2015.
9. B.T. (anonymous), interview by Diana Nistor, Ionela Bogdan and Lavinia Costea, audio file, no. 1143, OHIA, Crăcinești, Mureș County, July 4, 2015.
10. Banu Gabor, interview by the author et.all., audio file, no.1145, OHIA, Crăciunești, Mureș County, July 6, 2015.
11. Braghidin Marcu, interview by the author, audio file, no.1207, OHIA, Sebeșel, Alba County, July 29th, 2015.
12. Bratu Ion, interview by Diana Nistor and Adrian Boda, audio file, no. 1557, OHIA, Andrășești, Ialomița County, August 2, 2016.

13. Cătălina Gabor, interview by Diana Nistor, audio file, no. 1150, OHIA, Tg. Mureș, Mureș County, July 7, 2015.
14. D.J. (anonymous), interview by Ionela Bogdan, audio file no.1550, OHIA, Toflea, Galați County, July 21 2016.
15. D.X. (anonymous), interview by Ionela Bogdan, audio file, no. 1638, OHIA, Crăcăoani, Neamț County, September 2, 2016.
16. Danciu Grancea, Danciu Elisabeta, Vetuța Grancea, interview by Sînziana Preda, audio file, no. 1100, OHIA, Porumbacu de Jos, Sibiu County, June 5, 2015.
17. Dănilă Clopotar, interview by Diana Nistor and Ionela Bogdan, audio and video file, no.1075, Oral History Institute Archives, Cluj-Napoca, Romania, (further OHIA), Merghindeal, Sibiu County, May 20 , 2015
18. Dincă Gicu, interview by Ionela Bogdan, audio file no.1546, OHIA, Toflea, Galați County, July 21, 2016.
19. Dodoc Elisabeta, interview by the author, audio file no.1174, OHIA, Loman, Alba County, July 31, 2015.
20. Dumitru Paulina, interview by Lavinia Costea, audio file no.1395, OHIA, Eșelnița, Mehedinți County, August 18, 2015.
21. Elena Muntean, interview by Adrian Boda, audio file, no.1526, OHIA, Ciopea, Hunedoara County, July 14, 2016.
22. Elisabeta Ciuculescu, interview by Lavinia Costea, audio file, no.1393, OHIA, Eșelnița, Mehedinți County, August 18, 2015.
23. Floarea Cercea, interview by Ionela Bogdan, audio file, no.1335, OHIA, Bechet, Dolj County, August 11, 2015.
24. Gabor Cătălina, interview by Diana Nistor, audio file no.1150, OHIA, Târgu Mureș, Mureș County, July 7, 2015.
25. Gabor Matei, interview by the author, Diana Nistor and Ionela Bogdan, audio file no. 1147, OHIA, Budiu Mic, Mureș County, July 7, 2015.
26. Gabor Rusu, interview by Lavinia Costea and Ionela Bogdan, file no.1137, OHIA, Crăciunești, Mureș County, July 2, 2015.
27. Gabor Tereza, interview Diana Nistor, audio file no.1148, OHIA, Târgu Mureș, Mureș County, July 7, 2015.
28. Horko Bella, interview by Diana Nistor, audio file no. 1141, OHIA, Satu Nou, Mureș County, July 3 2015.

29. Ileana Mihai, interview by Ionela Bogdan, Diana Nistor, audio file no.1325, OHIA, Strehaia, Mehedinți County, August 9, 2015.
30. Ioan Adam, interview by Lavinia Costea, audio file no.1136, OHIA, Tirimia, Mureș County, July 1, 2015.
31. Jurj Maria, interview by Cristea Nicolae, audio file no.1400, OHIA, Eșelnița, Mehedinți County, August 18, 2015.
32. Margareta Iancu, interview by Lavinia Costea, audio file no.1057, OHIA, Sebeș, Alba County, February 7, 2015.
33. Mărginean Ioan, interview by the author, audio file no.1190, OHIA, Răchita, Alba County, July 28, 2015.
34. Mărginean Zaheu, interview by the author, audio file no.1209, OHIA, Sebeșel, Alba County, July 29, 2015.
35. Maria Căldărar, interview by Diana Nistor, audio file no.1084, OHIA, Cincu, Brașov County, June 3 2015.
36. Maria Căldărar, interview by Diana Nistor, audio file, no. 1095, OHIA, Ucea de Jos, Brașov County, June 5, 2015.
37. Maria Dănuț, interview by the author and Ionela Bogdan, audio file no. 1055, OHIA, Sebeș, Alba County, February 6 2015.
38. Mărioara Mihai, interview by Lania Costea, audio file no. 1326, OHIA, Strehaia, Mehedinți County, August 9, 2015.
39. Mărioara Muntean, interview by the author and Ionela Bogdan, audio file no. 1060, OHIA, Sebeș, Alba County, February 7 2015.
40. Mihaiu Bimbai, interview by Petre Petcuț, audio file no.1320, OHIA, Bistreț, Dolj County, August 8, 2015.
41. Muntean Augustin, interview by Adrian Boda, audio file no.1525, OHIA, Ciopea, Hunedoara County, July 14, 2016.
42. Muntean Dumitru, interview by Valentin Orga, audio file no. 1527, OHIA, Ciopea, Hunedoara County, July 14, 2016.
43. Nani Cianghir, interview Lavinia Costea, audio file no.1418, OHIA, Șimian, Mehedinți County, August 19, 2015.
44. Nicolae Cercea, interview by Ionela Bogdan, audio file, no. 1088, OHIA, Cincu, Brasov County, June 6, 2015.
45. Nistor Nicu, interview by Diana Nistor, audio file no.1277, OHIA, Craiova, Dolj County, August 13, 2015.

46. Orbulescu Alexandru, interview by Lavinia Costea, audio file no.1398, OHIA, Eșelnița, Mehedinți County, August 18, 2015.
47. Orbulescu Cornelia, interview by Ionela Bogdan, audio file no.1391, OHIA, Eșelnița, Mehedinți County, August 17, 2015.
48. Orbulescu Vasilica, interview by Cristea Nicolae, audio file no.1392, OHIA, Eșelnița, Mehedinți County, August 18, 2015.
49. Radu Dănuț, interview by the author, audio file no.1223, OHIA, Sebeș, Alba County, July 31, 2015.
50. Rupi Gabor, interview by the author and Ionela Bogdan, audio file, no.1149, OHIA, Târgu Mureș, Mureș County, July 7, 2015.
51. Simion Elisabeta, interview by Nicolae Cristea, audio and video file, no.1403, OHIA, Eșelnița, Mehedinți County, August 18, 2015.
52. Ștefan Burcea, interview by Diana Nistor and Ionela Bogdan, audio file, no.1138, OHIA, Crăciunești, Mureș County, July 2, 2015.
53. Ștefan Ioan, interview by Cristea Nicolae, audio file no.1278, OHIA, Măguri, Timiș County, August 21, 2015.
54. Stoica Iacob, interview by Diana Nistor, Dorin Pop, audio file no. 1058, OHIA, Sebeș, Alba County, February 7 2015.
55. Ursu Emilian, interview by the author, audio file no.1230, OHIA, Loman, Alba County, July 31, 2015.
56. Valer Dodoc, interview by Adrian Boda, audio file, no.1229, OHIA, Loman, Alba County, July 31, 2015.
57. Valeria Ursu, interview by Diana Nistor, audio file no. 1232, OHIA, Loman, Alba County, June 31, 2015.
58. Vasile Drăgoiu, interview by the author and Ionela Bogdan, audio file no. 1051, OHIA, Sebeș, Alba County, February 6 2015.
59. Zamora Gabriela, interview by the author, audio file no.1216, OHIA, Căpâlna, Alba County, July 30, 2015.